

Notă de informare privind jurisprudența Curții nr. 135

Noiembrie 2010

Șerife Yiğit împotriva Turciei (MC) - 3976/05

Hotărârea din 2.11.2010 (MC)

Art. 14

Discriminare

Refuzul de a recunoaște statutul de succesor în drepturi al soțului său în cazul unei femei căsătorite exclusiv religios: *neîncălcare*

În fapt – Reclamanta a încheiat în 1976 o căsătorie religioasă cu soțul său care a decedat în 2002. În 2003, aceasta a introdus în numele său și al fiicei sale o acțiune având ca obiect recunoașterea căsătoriei sale și înscrierea fiicei sale în registrul de stare civilă drept fiică a soțului său. Instanța regională a admis cea din urmă cerere, însă a respins cererea referitoare la căsătorie. Pe de altă parte, reclamanta a depus o cerere la casa de pensii pentru ca fondul de pensie pentru limită de vârstă al defunctului său soț și contribuțiile la asigurările de sănătate să fie transferate acesteia și fiicei sale. Cererea a fost admisă în privința fiicei, însă nu și a mamei, cu motivarea că, din punct de vedere legal, căsătoria nu fusese recunoscută. Reclamanta a atacat această hotărâre, fără succes însă.

Prin hotărârea din 20 ianuarie 2009, una din camerele Curții a concluzionat, cu patru voturi contra trei, în sensul neîncălării art. 8 din Convenție (a se vedea Nota de informare nr. 115).

În drept – Art. 14 din Convenție coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1.

a) *Aplicabilitate* – În conformitate cu legislația și jurisprudența națională, numai soțul căsătorit conform codului civil moștenește drepturile de asigurări sociale ale defunctului soț. Cu toate acestea, chiar dacă art. 1 din Protocolul nr. 1 nu include dreptul de a primi prestații sociale, atunci când un stat decide să creeze un regim de prestații trebuie să facă acest lucru într-o manieră compatibilă cu art. 14. Or, reclamanta se plânge că nu a beneficiat de drepturi de asigurări sociale de pe urma defunctului său soț dintr-un motiv discriminatoriu, respectiv statutul său de femeie căsătorită conform ritualului religios. În consecință, art. 14 din Convenție coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1 se aplică în speță.

b) Fond

i. *Dacă natura civilă sau religioasă a căsătoriei se poate afla la originea unei discriminări sancționate prin art. 14*: fără a fi căsătorită din punct de vedere legal, reclamanta a trăit timp de douăzeci și șase de ani cu concubinul său, până la decesul acestuia, în cadrul unei relații de tip monogam și a avut împreună cu acesta șase copii. Instanța pentru litigii de muncă a respins cererea reclamantei privind obținerea unei pensii de urmaș și a drepturilor de asigurări sociale de pe urma defunctului său soț deoarece aceasta nu încheiase o căsătorie civilă. Prezenta cauză face parte din cadrul „situațiilor” personale care se pot afla la originea unei discriminări sancționate prin art. 14, astfel că nu se contestă că diferența de tratament suferită de reclamantă în privința prestațiilor respective are drept unic motiv absența naturii civile a căsătoriei pe care a încheiat-o cu partenerul său.

ii. *Dacă diferența de tratament avea o justificare obiectivă și rezonabilă:* căsătoria civilă monogamă obligatoriu de celebrat anterior oricărei uniuni religioase a fost instituită pentru a proteja femeia. Diferența de tratament respectivă urmărea astfel, în esență, scopuri legitime de menținere a ordinii publice și de protejare a drepturilor și a libertăților altuia.

Reclamanta nu a putut argumenta că a avut o speranță legitimă de a putea beneficia de drepturi de asigurări sociale de pe urma concubinului său. Normele care definesc condițiile de fond și de formă ale căsătoriei civile sunt clare și accesibile, iar modalitățile de celebrare a căsătoriei civile sunt simple și nu impun persoanei în cauză o sarcină excesivă. Mai mult, reclamanta a dispus de o perioadă de timp suficient de lungă, respectiv douăzeci și șase de ani, pentru a încheia o căsătorie civilă. Prin urmare, nu există o justificare pentru ca aceasta să susțină că demersurile pe care pretinde că le-a întreprins în vederea reglementării situației sale au fost împiedicate de povara sau lentoarea procedurilor administrative. În ceea ce privește chestiunea dacă funcționarul din cadrul registrului de stare civilă ar fi putut sau ar fi trebuit să reglementeze din oficiu situația acestuia în temeiul legilor de amnistiere adoptate în legătură cu situația copiilor născuți în afara căsătoriei, deși este adevărat că statul poate reglementa căsătoria civilă, acesta nu poate obliga persoanele care intră în jurisdicția sa să încheie căsătorii civile. În continuare, legile de amnistiere menționate au ca obiect numai îmbunătățirea situației copiilor. Astfel, exista un raport rezonabil de proporționalitate între diferența de tratament în litigiu și scopul legitim urmărit. Diferența respectivă avea prin urmare o justificare obiectivă și rezonabilă.

Concluzie: neîncălcare (unanimitate).

Art. 8: Marea Cameră subscrie pe deplin constatările camerei care a concluzionat în sensul aplicabilității art. 8. Faptul că reclamanta și concubinul său au optat pentru o căsătorie religioasă drept regim matrimonial și nu s-au căsătorit civil nu a atras după sine sancțiuni administrative sau penale de natură a împiedica persoana în cauză să ducă o viață de familie efectivă. În consecință, nu a existat nicio atingere din partea statului adusă vieții de familie a reclamantei. Astfel, art. 8 nu poate fi interpretat ca impunând statului o obligație de a recunoaște căsătoria religioasă. Acesta nu impune statului să instituie un regim special pentru o categorie particulară de cupluri necăsătorite. Astfel, faptul că reclamanta nu avea calitatea de moștenitor, conform dispozițiilor legii, nu implica că a avut loc o încălcare a drepturilor sale în temeiul art. 8.

Concluzie: neîncălcare (unanimitate).

(A se vedea, *a contrario*, *Muñoz Díaz împotriva Spaniei*, nr. 49151/07, 8 decembrie 2009, Notă de informare nr. 125)